

Van “surveilleren” naar “begeleiden” in het OLC

“Vijftig (of meer) leerlingen begeleiden in een open leercentrum (OLC) of studieruimte. Hoe doe je dat als leerkracht? Welke interactie heb je met leerlingen en hoe geef je nu goede begeleiding?” Dat zijn onder meer vragen waar Wim Bos zich mee bezig houdt. “Ik was laatst op een school waar leerkrachten spraken over *surveilleren*. Als je op die manier naar je rol in een OLC kijkt, is het bijna onmogelijk om in de rol van begeleider te komen. Je ziet dat ook terug in de wijze van communiceren, die is dan veel negatief-corrigerend. Terwijl het doel van de school en van de leerkrachten is dat de begeleiding prettig en leerzaam is”.

Regels, niet voor de leerlingen maar voor de leerkrachten.

Als het niet prettig verloopt, vragen leerlingen en leerkrachten zich af of het OLC wel wat oplevert. “En als die gesprekken eenmaal lopen, praat je elkaar snel de put in”. Een team dacht dat duidelijke regels nodig waren om de leerlingen aan het werk te krijgen. Wim's begeleiding heeft er in geresulteerd dat de besproken regels zorgen voor een betere onderlinge communicatie tussen leerkrachten, onder meer over hoe je samenwerkt in het OLC. De leerlingen gingen om heel andere redenen dan regels zelf aan het werk. Een groot aantal leerkrachten zag na het traject een goedwerkend OLC die ze ook als verlengstuk van de klas willen inzetten.

Onderwijsvisie, randvoorwaarden en interactie,

Wim ondersteunt eerst in het gezamenlijk dragen van een onderwijsvisie en het doel waar je een OLC of studieruimte voor wilt gebruiken. Daarna is het van belang om de goede randvoorwaarden te scheppen en leerkrachten een positief begeleidende interactie te leren. “Veelal gaan leerkrachten er van uit dat leerlingen zelfstandig aan het werk gaan als er bijvoorbeeld een studieplanner is. Dat leerlingen dan weten wat ze moeten doen, dat ze weten hoe het resultaat moet zijn en hoe dat later bijvoorbeeld getoetst wordt. Maar dat is vaak niet zo”. Wim ziet leerkrachten dan hard gaan werken om leerlingen aan het werk te krijgen. “De interactie richt zich er dan vooral op dat leerlingen aan het werk gaan: *‘heb je nu je boek nog niet gepakt’, ‘volgens mij had je deze site daarstraks ook al voor je, dat schiet zo niet op’, ga nou aan de slag, je weet toch wat je moet doen?’*, enz, enz. Deze communicatiewijze is voor geen van beide motiverend en doeltreffend. Het leidt niet tot leren. Daarom neem ik de onderwijsvisie, randvoorwaarden en de interactie alle drie onder de loep”.

Zelf werken of samenwerkend leren.

“Waar wil je een OLC of studieruimte voor gebruiken binnen je school. Wat wil je dat leerlingen daar gaan doen: zelf werken, zelf leren, zelfstandig werken, zelfstandig leren en/of wil je bijvoorbeeld dat leerlingen samenwerkend leren. Dat maakt een groot verschil en heeft dus ook consequenties voor je studieplanner en je wijze van begeleiden”, zegt Wim. “Er zijn leerkrachten die willen het de eerste 10 minuten of langer helemaal stil hebben in een OLC. Terwijl sommige leerlingen een opdracht uit moeten werken die ze met een ander moeten bespreken”. Het is dus zaak om met elkaar duidelijk te bespreken hoe je het OLC wilt gebruiken, hoe je visie is.

Uitdagend

“Ik heb leerkrachten wel eens gevraagd: pak eens uit je tas wat je wilt dat jouw leerlingen morgen moeten doen in het OLC. Wat vind je zelf; is het duidelijk, leuk en uitdagend? Een groot aantal leerkrachten concludeerde dat het onduidelijk was, niet uitdagend en eigenlijk ook niet echt leuk. Is het dan raar dat leerlingen niet vanzelfsprekend blij aan de slag te gaan?”. Wim werkt er aan dat leerkrachten duidelijker zijn, dat leerlingen echt weten wat hen te doen staat, wat het eindresultaat moet zijn, hoe dit uiteindelijk terugkomt in de les of toets, waar ze het voor nodig hebben en dat leerkrachten onderscheid maken in les- en leerstof die wel en niet geschikt is voor een OLC.

Interactie: relatie gaat voor prestatie

“Ik maak video-opnames van leerkrachten en volg dan de interactie met een draadloze microfoon. Dan ga ik individueel of met een groep leerkrachten de interactieprocessen analyseren. En bespreken hoe je dat kunt verbeteren? Welke elementen haal je er uit zodat je er van kunt leren? Zo besteed ik aandacht aan het opbouwen van een relatie met leerlingen, *relatie staat voor prestatie*. En natuurlijk besteed ik aandacht aan begeleidingsvaardigheden. Hoe kun je er voor zorgen dat het leerproces op een actieve manier bij de leerling blijft. Want dat is uiteindelijk wat je wilt bereiken”.

Voor informatie: www.linqueconsult.nl

Wim Bos, LinQue Consult: wimbos@linqueconsult.nl / 06 10 347 368